

Stamcelafereze: het verzamelen van perifere stamcellen

Tijdens een stamcelferese neemt het Specialisme hemaferese perifere stamcellen af. De stamcellen worden bewerkt en ingevroren op het Transplantatielaboratorium. Als dat voor de behandeling van uw ziekte nodig is, kunnen deze stamcellen op een later tijdstip via een infuus aan u worden teruggegeven.

Voorbereiding

Na de chemotherapie maakt uw lichaam altijd meer stamcellen aan dan normaal het geval is. Door het toedienen van de zogenaamde groeifactor Filgrastim kan de aanmaak van stamcellen tijdelijk worden gestimuleerd. Daarnaast komen de stamcellen ook tijdelijk vanuit het beenmerg in de bloedbaan. Hierdoor wordt het mogelijk de stamcellen uit het bloed af te nemen.

Groeifactor Filgrastim

De groeifactor wordt gedurende een aantal dagen tweemaal daags, met behulp van een injectie, ingespoten onder de huid in been of buik. Dit kunt u zelf doen of u kunt het laten doen door iemand uit uw naaste omgeving. U kunt hiervoor ook een wijkverpleegkundige of de huisarts inschakelen. We bespreken met u wat de beste keuze is.

De Filgrastim moet te allen tijde in de koelkast worden bewaard.

Onderzoek door Specialisme hemaferese

Tijdens de voorbereidingen voor de stamcelfname worden enkele afspraken met u gemaakt voor bloedprikken bij het Specialisme hemaferese. Als uit het bloedbeeld blijkt dat de waarde van de rode bloedcellen of de bloedplaatjes laag is, kan in overleg met de arts een transfusie worden gegeven. Het aantal witte bloedcellen geeft een mogelijke indicatie voor de hoeveelheid stamcellen die vanuit het beenmerg naar het perifere bloed overlopen. Als de witte bloedcellen een bepaalde waarde hebben, laten we het bloed ook controleren op aanwezigheid van stamcellen. Dit laatste onderzoek duurt circa 1,5 uur. Als dan blijkt dat er voldoende stamcellen in het bloed aanwezig zijn, kunnen de stamcellen worden afgenomen.

Zijn er in het bloed nog niet voldoende stamcellen aanwezig voor de afname, dan maken we een nieuwe afspraak voor bloedprikken. Dit kan de volgende dag zijn, maar ook een dag later. Bij deze controle wordt weer gekeken of er voldoende stamcellen aanwezig zijn. U moet ook dan weer circa 1,5 uur wachten op de uitslag.

Over de behandeling

Wat zijn (perifere) stamcellen?

In het bloed komen drie soorten cellen voor: rode bloedcellen, witte bloedcellen en bloedplaatjes. De rode bloedcellen zorgen voor het transport van zuurstof, de witte bloedcellen voor de afweer tegen ziekteverwekkende factoren, zoals bacteriën en virussen, en de bloedplaatjes vervullen een belangrijke rol bij de bloedstolling. Al deze cellen worden in het beenmerg aangemaakt en komen voort uit een 'moeder cel', de stamcel. Deze stamcellen komen normaal nauwelijks in het bloed voor. Na de chemotherapie ontstaat er tijdelijk een verhoogde productie van de stamcellen in het beenmerg, zelfs zo veel dat zij ook in het bloed terechtkomen. Er wordt dan gesproken van perifere bloedstamcellen.

Waarom perifere stamcellen verzamelen?

Na elke chemotherapie zijn de stamcellen tijdelijk onvoldoende in staat om nieuwe bloedcellen aan te maken. Daardoor daalt het aantal bloedcellen. Normaal herstelt de aanmaak zich na enkele dagen tot weken. Het kan in de toekomst noodzakelijk zijn om uw ziekte met een meer intensieve chemotherapie, met of zonder bestraling, te behandelen. Deze behandeling zou een langdurige onderdrukking van de normale bloedaanmaak tot gevolg kunnen hebben. Daarom worden er nu bij u stamcellen verzameld. Na een vervolgbehandeling kunnen deze stamcellen eventueel worden teruggegeven, zodat de bloedaanmaak sneller herstelt. We noemen dit: Perifere Bloed Stamcel Transplantatie.

Waar vindt de stamcelaferese plaats?

Waar de stamcelaferese plaatsvindt, is afhankelijk van het soort chemotherapie dat u vooraf heeft gehad. Meestal kan de stamcelaferese poliklinisch plaatsvinden, maar een enkele keer gebeurt het tijdens de ziekenhuisopname.

Verloop van de behandeling

De stamcelaferese verloopt in een aantal stappen:

- In de ene arm wordt een ader aangeprikt in de elleboogplooï.
- Op deze naald wordt een slang bevestigd voor bloedafname.
- In de andere arm wordt een infuusnaald geprikt.
- Op deze naald wordt een slang bevestigd voor de bloedteruggave.
- Het bloed gaat (met toevoeging van een antistollingsmiddel) via een slangensysteem naar de machine.
- In de machine wordt het bloed gescheiden.
- Op deze manier wordt het bloed bewerkt en wordt een hoeveelheid stamcellen afgenomen.
- De stamcellen worden opgevangen in een zakje met uw persoonlijke gegevens erop.
- De rest van het bloed wordt via het infuus teruggegeven.

Deze procedure wordt maximaal 4 dagen achtereen uitgevoerd en duurt per keer ongeveer 3 tot 5 uur, afhankelijk van de snelheid van de afname.

Soms lukt het niet om voldoende bloed uit een ader af te nemen. Om de procedure dan toch door te laten gaan, kan worden besloten tot het plaatsen van een speciale katheter in een groot bloedvat in de lies of de hals (centraal veneuze katheter). Mocht dit nodig zijn, dan wordt u voor de stamcelaferese één of meerdere dagen in de kliniek opgenomen.

Na de behandeling

Naar huis

Na de stamcelaferese kunt u zich moe voelen. U kunt dan ook beter niet zelf gaan autorijden. Uw dagelijkse activiteiten zult u wel gewoon kunnen uitvoeren. Gedurende de dagen van de stamcelaferese blijft u doorgaan met de Filgrastim injecties, totdat u van ons te horen krijgt dat u ermee kunt stoppen.

Bijwerkingen en complicaties

Filgrastim injecties

Meestal worden de Filgrastim injecties goed verdragen. Bijwerkingen bestaan meestal uit hoofdpijn, spierpijn, pijn in de botten of een grieperig gevoel. Hiervoor mag u tot 6 maal daags 500 mg Paracetamol innemen.

Complicaties

Complicaties komen bij stamcelferese slechts in hoge uitzondering voor en zijn over het algemeen niet ernstig.

Antistollingsmiddel

Tijdens de stamcelferese wordt een antistollingsmiddel gebruikt om te voorkomen dat het bloed gaat stollen als het zich buiten het lichaam bevindt. Dit is een onschuldige stof die snel door het lichaam wordt afgebroken. Een enkele keer zijn er klachten zoals tintelingen rond de mond en/of in de vingers. Met behulp van medicijnen kunnen deze reacties worden tegengegaan.

Contact

Het specialisme hemaferese is onderdeel van het specialisme hematologie van het Erasmus MC. De medewerkers zijn aanwezig van maandag tot en met vrijdag van 08:00 – 16:30 uur. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u die stellen aan uw behandelend arts of aan de medewerkers van het specialisme hemaferese.

(010) 703 49 12
hemaferese@erasmusmc.nl

Patiëntinformatiecentrum Oncologie (PATIO)

Het patiëntinformatiecentrum is er voor iedereen die met kanker te maken krijgt, als patiënt of naaste. Het informatiecentrum bevindt zich aan de Zimmermanweg en is geopend van maandag t/m vrijdag van 8.00 - 16.30 uur. Telefoon: (010) 704 12 02. Mail: patio@erasmusmc.nl Voor alle mogelijkheden en activiteiten: www.erasmusmc.nl/kankerinstituut/patio. Kijkt u ook eens naar het ervaringsverhaal van Joris: <https://www.youtube.com/watch?v=4GVqbuyUSnA>

